

Mernyei Ákos Péter

Mire jut jövőre az uniós költségvetésből?

Az Európai Bizottság a tegnapi napon megjelentette a 2025-ös évre vonatkozó éves költségvetési tervezetét.¹ Az EU-s költségvetés, csakúgy, mint tagállami társai, igen fontos dokumentum, hiszen a szakpolitikai elképzelések megvalósíthatóságát nagymértékben meghatározza, hogy jut-e, és ha igen, milyen feltételekkel és milyen programokból azokra forrás.

A hosszú távú tervezhetőség érdekében az Európai Unió többéves költségvetési ciklusokkal működik. A jelenlegi többéves költségvetést 2020-ban fogadták el, amelyet azonban, részben az orosz-ukrán háború miatt, felülvizsgáltak, és 2024 februárjában módosítottak. Az unió tényleges költségvetési gazdálkodása azonban ezen belül éves ütemezéssel zajlik, amelyhez – úgynevezett „különleges jogalkotási eljárásban” – éves költségvetési tervek meghatározására van szükség.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés szerint² a Bizottság feladata, hogy az unió éves költségvetésének tervezetét szeptember 1-jéig a Tanács és az Európai Parlament elé terjessze. Ezt követően először a Tanács, majd – a tanácsi vélemény fényében – a Parlament véleményezi az elképzeléseket. Az alapító szerződések szerint ugyan ezen utóbbi két szerv az, amelynek megállapodásra kell jutnia a költségvetésről, azonban a tervezet előkészítésével a Bizottság jelentősen meghatározza, illetve ha úgy tetszik, „pályára tudja állítani” a költségvetést. Következésképpen alapvető jelentősége van annak, hogy a Bizottság milyen szakpolitikai területekre milyen forrásallokációt javasol.

A 2025-ös tervben közel 200 milliárd eurós főösszeg szerepel, amelyet kiegészítenek a NextGenerationEU kiadásai nagyságrendileg 72 milliárd euróval. Johannes Hahn költségvetési biztos az alábbi szavakkal mutatta be a tervezetet: „The EU budget continues to provide Europe with the means to tackle current and future challenges, notably by supporting the green and digital transitions and increasing the Union’s overall resilience. We have also been able to strengthen our position externally: the mid-term revision of the MFF

¹ EU Budget 2025 Aims to Reinforce Funding for Europe’s Priorities 2024.

² Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata 2012.

was essential to enable our Union to respond to the consequences of Russia's war of aggression in Ukraine on a stable footing, reinforce our capacity to respond to natural disasters and deliver answers to the global competition on key critical technologies."

A biztos nyilatkozata tükrözi egyrészt a technológiai (zöld- és digitális) átállással kapcsolatos uniós elképzelések, az Ukrajna támogatása iránti tervek és valahogy, bár kissé homályosan, de a „*de-risking*”-koncepció megvalósításának fontosságát is.

Nézzük, milyen bontásban képzei a Bizottság a jövő évi uniós költségvetést!

A teljes uniós költségvetés több mint felét – közel egyenlő arányban (53,8 milliárd euró és 49,2 milliárd euró) – a Közös Agrárpolitika (KAP), illetve a regionális fejlesztések és a kohézió támogatása tenné ki. Utóbbiba beletartozna a zöldátállás és az uniós prioritást élvező projektek támogatása is.

Az ezt sorban követő legnagyobb tételecsoportot (összesen 16,3 milliárd euró) az unió „partnereinek és érdekeinek” támogatására fordítaná a Bizottság. Ez felöleli az EU nemzetközi tevékenységének jelentős részét, beleértve a csatlakozási tárgyalásokat folytató országok támogatását, továbbá külön is nevesítve a Nyugat-Balkán támogatását, illetve a humanitárius kiadásokra tervezett összeget (1,9 milliárd euró).

Ukrajna támogatására a Bizottság 4,3 milliárd eurót szánna, amelyet kiegészítene egy majdnem 11 milliárd euró (10,9 milliárd) összegű kölcsönnel.

Ehhez nagyságrendileg hasonló keret jutna a kutatási-fejlesztési célokra (13,5 milliárd euró), amelynek jelentős része a Horizon Europe program, illetve az uniós reziliencia (ellenálló képesség) és az európai értékekkel kapcsolatos programok finanszírozására (11,8 milliárd euró). Utóbbiak javarészt a NextGenEU, illetve az Erasmus+-t jelentik. Ezen a címen belül az európai értékekkel kapcsolatos kiadásokra (a Bizottság megfogalmazásában: „az igazság, jogok és értékek népszerűsítésére”) dedikáltan 235 millió eurót allokálna a Bizottság.

Az európai stratégiai beruházások, így többek között a Connecting Europe Facility (CEF) eszköz, amelynek feladata a határon átnyúló infrastruktúra-projektek finanszírozása, a Digital Europe és az InvestEU program, 4,6 milliárd euróból gazdálkodhatnak.

Egyenként 2 milliárd körüli összeggel számolhatnak a következő témacsoportok: 1. űrkutatás és európai űrprogram; 2. környezet- és klímavédelem, amely magában foglalja a LIFE programot és a Just Transition Fundot; 3. a külső határok védelme; 4. a migrációval kapcsolatos kiadások finanszírozása, amelynél a Bizottság kiemeli, hogy annak jelentős részét, 1,9 milliárd

eurót a migránsok és menekültek támogatása tenne ki; végül 5. 1,8 milliárd eurót szán a tervezet a hadászati-védelmi kihívások finanszírozására.

Lényegesen kevesebb, 1 milliárd euró alatti összeg szerepel a Bizottság tervei között a belső piac működésével és működtetésével kapcsolatos feladatokra (977 millió euró), illetve a belső biztonságra (784 millió euró). Ez utóbbi hivatott finanszírozni a terrorizmussal, radikalizációval, szervezett bűnözéssel és kiberbűnözéssel szembeni uniós fellépést és cselekvést.

A labda most a Tanácsnál pattog: az alapító szerződések értelmében ugyanis szeptember végéig a tagállami képviselőket tömörítő testületnek kell állást foglalnia a Bizottság tervezetével kapcsolatban. Figyelemmel a jelenleg zajló intézményi-személyi tárgyalásokra s a várható augusztusi uniós „leállásra”, a magyar EU-elnökség egyik első érdemi feladata lesz szeptemberben, hogy az éves költségvetéssel kapcsolatos tanácsi egyeztetéseket megszervezze, és minél egyértelműbb, az Európai Parlament előtt védhető tanácsi véleményt hozzon tető alá.

2024. június 20.

Felhasznált irodalom

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata (2012).

Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT>
EU Budget 2025 Aims to Reinforce Funding for Europe's Priorities (2024). *European Commission*, 2024. június 19. Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3247